

Article Info/Makale Bilgisi

Received/Geliş:26.03.2021 Accepted/Kabul: 02.02.2022 Published/Yayınlama: 28.05.2022

El Ele Okul Öncesi Eğitime Kitaplarının MEB Okul Öncesi Eğitim Programı (2013) Kavram ve Kazanımları Açısından İncelenmesi

Hikmet ZELYURT¹, Osman OSMANOĞLU²

Öz

Bu çalışmada, okul öncesi eğitim kurumlarına eğitim materyali olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ücretsiz gönderilen “El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3” kitaplarının MEB 2013 OÖEP’yi destekleme durumu incelenmiştir. Araştırmada MEB 2013 OÖEP’de çocukların eğitimleri için belirlenen kazanımlar ile kavramlara yer verme düzeyinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın verilerine nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi ve görüşme sorularıyla ulaşılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan “Kazanım ve Göstergeler Değerlendirme Formu” ve “Öğretmen Görüşme Formu” araştırmacı tarafından uzman görüşleri alınarak hazırlanmıştır. Bu kitapları sınıflarında kullanmış 20 okul öncesi öğretmenine Ocak 2021- Şubat 2021 tarihleri arasında görüşme formu uygulanmıştır. Çalışmanın doküman analizi bulgularına göre “El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3” kitapları MEB 2013 OÖEP’deki kazanımları karşılama düzeyinde bilişsel alan (% 66) oranında yeterli olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre kitaplarda motor gelişim alanı (% 27) , dil gelişimi alanı (% 3,6), sosyal ve duygusal gelişim alanı kazanımlara (% 0,36) olarak yetersiz düzeyde yer verilmiştir. Kavramları karşılama düzeyinin ise yeterli düzeyde (% 78) olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen görüşleri sonuçları da (n= 15) kavramları karşılama düzeyi açısından kitapları yeterli görmektedir. Ayrıca öğretmen görüşleri kazanımlara yer verme açısından kitapları yetersiz düzeyde (n=16) görmektedir. Dil gelişimi alanında ses farkındalığı ve sözcük dağarcığı geliştirme kazanımlarıyla ilgili, öz bakım becerileri alanında diş fırçalama, kişisel temizlik (el yıkama, banyo yapma) ve çevre temizliği kazanımlarıyla ilgili etkinlik sayfaları eklenerek kitaplarda MEB 2013 OÖEP’ini destekleme durumu artırılabilir.

Anahtar Kelimeler: Erken Çocukluk Eğitimi, Çocuk Edebiyatı, Resimli Kitap.

¹ Dr.Öğr.Üyesi, İnönü Üniversitesi Temel Eğitim Bölümü, Malatya-Türkiye, hikmet.zelyurt@inonu.edu.tr, 0000-0001-5243-6496

² Yüksek Lisans Öğrencisi, İnönü Üniversitesi Temel Eğitim Bölümü, Malatya-Türkiye, osman.osmanoglu.46@gmail.com, 0000-0002-7975-466X

An Analysis Of The “Hand In Hand To Preschool Education” Books In Terms Of The Concept And Achievements In The MEB Preschool Education Program (2013)

Abstract

This study examines whether or not the books of "Hand in Hand to Preschool Education 1,2,3"—which were sent to pre-school education institutions as educational material by the Ministry of National Education (MEB), free of charge— support the MEB’s OÖEP. In this study, it is aimed to determine how much the MEB 2013 OÖEP has been successful in including the achievements and concepts used for the education of children. In addition, the level of these books’ containing the features that should be found in pictured children's books was also examined. Among the qualitative research methods, the case study design was used in this study. The data used in the study were obtained through document analysis and interview questions, using qualitative techniques again. "Achievement and Indicators Evaluation Form" and "Teacher Interview Form" consisting of 4 questions were used as data collection tools in the research. These forms were prepared by the researcher on the basis of the basic criteria of MEB 2013 OÖEP. In order to evaluate the suitability of the forms for the purpose of this research, the opinions of 2 experts were consulted and then the forms were made ready for use after the necessary arrangements were made. An interview form was applied to 20 pre-school teachers who used these books in their classes between November 2020 and December 2020. The document analysis findings of this study find out that the level of Hand-in-Hand Preschool Education I-II-III books’ satisfying achievements in the MEB 2013 OÖEP was low, except the cognitive domain where this level is 66%. As to concepts, the findings show that the level was sufficient (78%). The results of teachers' opinions (n = 15) also support the results in the document analysis in terms of including concepts and achievements. The teachers stated that the books’ physical features, their sizes, paper type, font size, binding and page layout features were at a good level, but their illustration features should be developed. In terms of content features, the teachers said that the activities on the worksheets should be given in greater diversity.

Keywords: children’s literature, early childhood, picture books.

1.GİRİŞ

Erken çocukluk dönemi, insanoğlunun tüm yaşamı göz önüne alındığında çevresel uyaranların kişiliğin oluşumunu ve şekillenmesine, temel bilgi, beceri ve alışkanlıkların kazanılması ve geliştirilmesini önemli ölçüde etkilediği için en kritik dönemlerden birisidir (Veziroğlu m. , 2009). Bu dönemde gelişimsel açıdan büyük bir potansiyele sahip çocukların potansiyellerini en üst seviyede kullanmalarına fırsat verilebilmesi için nitelikli etkinlikler sunmak gerekmektedir. Anne baba ve okul öncesi öğretmenlerin nitelikli etkinliklerin neler olduğu konusunda bilgi sahibi olmaları hayati önem taşımaktadır (Eliason & Jenkins, 2003).

Toplumun ilerlemesi ve gelişmesine katkı sağlayan bireyler, kitap okuma alışkanlığı kazanmış bireylerdir (Taşcı, 2019). Eğitim etkinlikleri içinde oldukça önemli ve büyük yeri olan çocuk edebiyatı örnekleri kitap okuma alışkanlığı kazanılmasının temelini oluşturur. Okul öncesi dönemde çocukların kitaplardan zevk almalarını sağlayan etkinliklerle tanıştırmaları önemlidir. Çocukların kitaplardan aldıkları keyif eğitim hayatına doğrudan etki etmektedir (Taşcı, 2019; Veziroğlu, 2009).

Çocuklar kitap aracılığıyla düşünme, problem çözme, yaratıcılıklarını ve yeteneklerini geliştirme fırsatı bulurken söz dağarcığını ve anlam evrenini zenginleştirecektir. Aynı zamanda okuduğunu ve dinlediğini anlamasını kolaylaştıracak, kendi duygu ve düşüncelerini doğru ve (Kepenekci ve Taşkın, 2018) tam anlatabilecek, doğayla, insanlarla, doğada gördüğü diğer canlılarla iletişim kurmayı öğrenecek ve bunların tamamında hassasiyet kazanacaktır (Tanju, 2010). Bu durumda; resimli çocuk kitaplarının çocuğun çevresel uyaranlara en duyarlı olduğu yıllarda karşısına çıktığı düşünüldüğünde her çocuk kitabının nitelik olarak değerlendirilmesi gerekmektedir (Erden, 2019).

Bu bağlamda çocuk kitaplarında yer alan karakterlerin, kitabın ana fikrinin, konusunun, verdiği mesajların, çocuğun gelişimindeki etkisi düşünüldüğünde kitapların bu noktalardan dikkatlice hazırlanmaları çok önemlidir (Çatalcalı, 2004).

Literatür incelendiğinde okul öncesi dönem çocuk kitapları üzerine yapılan çalışmaların çoğunluğunu resimli öykü kitapları oluşturmaktadır. Eğitim ortamlarında okul öncesi öğretmenleri tarafından kavram kitapları kategorisinde birçok eğitim setleri kullanılmaktadır. Yapılan bu araştırma ile alan yazına kavram kitaplarının niteliğinin belirlenmesinde katkılar sunacaktır. Bu çalışmada MEB tarafından tüm resmi anaokulları ve anasınıflarına ücretsiz dağıtılan “El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3” kitapları incelenmiştir ve materyal kitabı olarak tüm çocuklara ulaşan bu kitapların niteliğinin araştırılması şu açılardan önem taşımaktadır;

- Sosyoekonomik durumu düşük olan birçok çocuğun ilk kitabı olması,
- MEB tarafından ücretsiz dağıtılması sebebiyle ekonomik olarak büyük yatırım gerektirmesi,
- Okul öncesi öğretmenlerin kullanabileceği tek materyal kitabı olması.

Araştırmanın Problem Cümlesi

Bu çalışma, “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” eğitim materyallerinin MEB 2013 OÖEP açısından niteliğini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki probleme cevap aranmaktadır.

Alt problemler

Kitapların niteliğinin belirlenmesine yönelik alt problemler:

“ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” eğitim materyalleri MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programında belirlenen;

- Bilişsel gelişim alanında kazanımlara ne düzeyde yer vermektedir?
- Sosyal duygusal gelişim alanında kazanımlara ne düzeyde yer vermektedir?
- Motor gelişim alanında kazanımlara ne düzeyde yer vermektedir?
- Dil gelişim alanında kazanımlara ne düzeyde yer vermektedir?
- Öz bakım becerileri alanında kazanımlara ne düzeyde yer vermektedir?
- “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” eğitim materyalleri Okul Öncesi Eğitim Programındaki kavramlara ne düzeyde yer vermektedir?

Kitapların niteliğinin belirlenmesine yönelik öğretmen görüşlerine ait alt problemler:

- Öğretmenler “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki çalışma sayfalarını MEB 2013 programında belirlenen **kazanımlara** ulaşma açısından nasıl değerlendirmektedir?
- Öğretmenler “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki çalışma sayfalarını MEB 2013 programında belirlenen **kavramlara** ulaşma açısından nasıl değerlendirmektedir?

Araştırmanın Önemi ve Amacı

Erken çocukluk döneminde çocuğa sunulan çevresel uyarıcılar içerisinde kitaplar da yer almaktadır. Bütün eğitim alanlarında olduğu gibi anasınıflarında da etkili eğitim araçlarından biri de kitaplardır (Akyol, 2012). Kitapların çocukların zihinsel, sosyal, kişisel, kültürel, estetik gelişiminde önemli payı olduğu kadar, çocukların insanı, doğayı ve yaşamı tanımalarına ilişkin deneğim bütünlüğü oluşturmasını da sağlar (Körükçü, Acun, & Aral, 2016). Ayrıca çocuklar, kitaplar sayesinde soru sormayı, irdelemeyi ve eleştirmeyi öğrenirler. Okul öncesi çocuklarının cinsiyet, üreme, cinsellik, uzay gibi merak ettikleri konularda yönelttikleri sorulara cevap vermekte zorlanan anne baba ve öğretmenler için kitaplar doğru bir kurtarıcıdır (Veziroğlu, 2009).

MEB tarafından okul öncesi eğitim kurumlarına dağıtılan “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitapları okul öncesi eğitim alan tüm çocukların ders materyali olarak kullanılmaktadır. Bu ders materyallerinin kazanım ve kavramlar açısından değerlendirilmesi programın uygulanması sırasında kitapların programa nasıl dâhil edilmesi gerektiği, kitabın hangi etkinliklerle desteklenmesi konusunda öğretmenlere yardımcı olacaktır. Araştırmanın sonuçları doğrultusunda kitaplarda gerekli iyileştirmeler yapılabilmesi için MEB’e yeni bilgiler sunması beklenmektedir. Bu çalışmayla okul

öncesi eğitimde kullanılan kitapların çocukların tüm gelişim alanlarına hitap etmesi konusunda farkındalık oluşturmak hedeflenmektedir.

2.YÖNTEM

Araştırma Modeli

“ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” eğitim materyallerinin niteliğini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın verilerine doküman analizi ve görüşme yöntemleriyle ulaşılmıştır.

Nitel araştırmayı, nitel veri toplama tekniklerinin, algıların ve olayların kendi ortamlarında gerçekçi bir bakış açısıyla ve bütüncül olarak ortaya konmasına yönelik nitel bir süreç olarak tanımlamak mümkündür (Yıldırım ve Şimşek, 2003). Bu çalışmada “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” eğitim materyalleri doküman incelemesi metoduyla içerik özellikleri, fiziksel özellikleri ve okul öncesi eğitim programıyla ilişkisi bakımından tüm yönleriyle ele alınarak incelenmiştir.

Creswell (2007)’e göre durum çalışması; araştırmacının sınırlandırılmış durum veya durumları çoklu kaynakları içeren farklı veri toplama araçları ile derinlemesine incelediği, duruma veya durumlara bağlı temaların tanımlandığı nitel bir araştırma yaklaşımıdır. Araştırmada önce doküman analizi sonra görüşme tekniğiyle kitaplara yönelik öğretmen görüşlerinden temalar oluşturulmuştur.

Doküman analizi, araştırılması hedeflenen olgu ve olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2003).Bu bağlamda “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitapları araştırmanın çalışma alanını oluşturmuşlardır.

Stewart ve Cash (1985) görüşmeyi, ‘önceden belirlenmiş ve ciddi bir amaç için yapılan, soru sorma ve yanıtlama tarzına dayalı karşılıklı ve etkileşimli bir iletişim süreci’ olarak tanımlamıştır. Bu doğrultuda “El Ele Okul Öncesi Eğitime 1,2 ve 3” kitaplarını değerlendirmeye yönelik 2 sorudan oluşan öğretmen görüşme formu uzman görüşleri alınarak araştırmacı tarafından oluşturulmuştur ve gerekli görüşmeler yapılmıştır.

Çalışmanın Materyali

Bu araştırma; Okul öncesi eğitim kurumlarına MEB tarafından ücretsiz gönderilen ve okul öncesi öğretmenleri tarafından eğitim materyali olarak kullanılması istenen “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarının, MEB 2013 Okul Öncesi Programı’nın hedeflerini karşılama düzeyine ne oranda yer verildiğini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığınca (MEB), Onuncu Kalkınma Planı, 2017-2019 yıllarını kapsayan Orta Vadeli Program ve MEB Stratejik Planı'ndaki okul öncesi eğitim ile ilgili hedefler doğrultusunda, belirlenen sınıflar için ilk kez etkinlik kitabı ve materyaller hazırlanmıştır. Bakanlık ayrıca, dezavantajlı öğrencilerin okul öncesi eğitimine destek olmak üzere eğitim materyallerinin karşılanması için 37 kente, 8 milyon liraya yakın ödenek aktarmıştır (MEB, 2017).

Milli Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 25.06.2018 gün ve 12254648 sayılı yazısı ile “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarını eğitim aracı olarak kabul etmiştir. Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 28.05.2019 gün ve 10444088 sayılı yazısı ile iki defa 1.413.005 adet basılmıştır (Giral, Sarıoğlu, Öztürk, & Kavacık, 2020).

Üç kitapta da aynı kapak resmi kullanılmıştır. Her kitap, yazarların ismi, basım evi, basım yeri ve basım tarihinin yazıldığı giriş sayfası ve arkasında ressam, grafik tasarımcısı, dil uzmanı bilgilerinin bulunduğu sayfa ile başlamaktadır. Kitapların diğer sayfaları Andımız, İstiklal Marşı, Mustafa Kemal Atatürk resmi ve içindekiler bölümleriyle devam etmektedir. “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1” kitabı toplamda 64 sayfa, “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 2, 3 ” kitapları 56 sayfadan oluşmaktadır. Ayrıca kitabın arka kapak sayfasında kare kodu bulunmaktadır. Bu kare kodu ile kitapla ilgili EBA içeriklerine ulaşılmaktadır. Kitaplarda içerik olarak renkler, sayılar, geometrik şekiller, eşleştirme çalışmaları, zıt kavramlar yer almaktadır. Örneğin;

“El Ele Okul Öncesi Eğitime 1” kitabında 1 rakamı için hazırlanan sayfada verilen yönergeler; “

Kaç tane kedi var? Söyleyelim.

Kediye oynaması için 1 tane top çizelim.

1 tane olan varlıkları yuvarlak (O) içine alalım” (Giral, Sarıoğlu, Öztürk, & Kavacık, 2020) şeklindedir.

“El Ele Okul Öncesi Eğitime 2” kitabında gece-gündüz kavramı için hazırlanan sayfada verilen yönergeler; “*Gündüz ile ilgili olanları gündüz resmine, gece ile ilgili olanları gece resmine çizgi ile birleştirelim* ” (Giral, Sarıoğlu, Öztürk, & Kavacık, 2020) şeklindedir.

Çalışma Grubu

Bu çalışmada ayrıca; “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitapları hakkında, alanda çalışan Okul Öncesi Öğretmenlerinin görüşlerinin saptanması da amaçlanmıştır. Bu nedenle kolay ulaşılabılır durum örnekleme yöntemiyle Kahramanmaraş ilinde merkez ilçelerde görev yapan 20 Okul Öncesi Öğretmeni ile çalışılmıştır.

Çalışma grubunu oluşturan okul öncesi öğretmenleri ilgili demografik bilgiler Tablo 1 verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Okul Öncesi Öğretmenlerin Demografik Bilgileri

Demografik Bilgiler	N	%	
Cinsiyet	Erkek	4	20
	Kadın	16	80
	Toplam	20	100
Mesleki Deneyim	1-5 yıl	-	0
	6-10 yıl	15	75
	11-15 yıl	3	15
	16-20 yıl	2	10
	Toplam	20	100
Çalıştığı Çevrenin Sosyokültürel Durumu	Düşük	15	52
	Orta	10	35
	Yüksek	4	13
	Toplam	29	100
Kaynak Kitap Kullanımı	Evet	8	40
	Hayır	12	60
	Toplam	20	100

Tablo 1'e göre çalışmaya katılan öğretmenlerin %80 i kadın, %20'si erkektir. Öğretmenlerin mesleki deneyimleri 6-10 yılda % 75 olarak yoğunlaşmaktadır. Öğretmenlerin bazıları birkaç farklı kurumda çalıştığı için sosyokültürel durum için birkaç seçeneği cevaplamıştır. Öğretmenlerin % 52'sinin çalıştığı çevrenin sosyokültürel durumu düşük seviyededir. Öğretmenlerin % 60'ı devlet kitapları dışında kaynak kitap kullanmamıştır.

Veri Toplama Araçları

Kitapların değerlendirilmesinde 2 adet değerlendirme formu kullanılmıştır.

Kazanım değerlendirme formu:

Bu form MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı kazanım ve göstergelere aylık eğitim planlarında yer verme durumu çizelgesinden yola çıkarak oluşturulmuştur. Formda, 36-72 aylık

çocukların eğitimi için belirlenen toplamda 63 kazanım içinde 338 gösterge yer almaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı, 2013; s.63). Araştırmacı El Ele serisi kitaplarındaki her bir çalışması sayfasını teker teker inceleyip çalışma sayfasındaki her bir yönergenin hangi kazanımla ilişkili olduğunu çizelge üzerinde işaretlemiştir.

Örneğin; *Yalnızca siyah boyamızı kullanarak resim çizelim* (TC Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, El Ele Okul Öncesi Eğitime 3, 2019; s.21) yönergesi olan sayfa bilişsel alan kazanım 5 (Nesne ve varlığın rengini söyler) ile ilgilidir. Aynı zamanda motor gelişim kazanım 4 (küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar) ile ilgilidir.

Kavram değerlendirme formu:

Bu form MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı kavramlara aylık eğitim planlarında yer verme durumu çizelgesinden yola çıkarak oluşturulmuştur. Formda toplamda 10 kategori içinde 96 kavram yer almaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı, 2013; s.60). Araştırmacı El Ele serisi kitaplarındaki her bir çalışması sayfasını inceleyip çalışma sayfasındaki her bir sayfanın hangi kavramla ilişkili olduğunu çizelge üzerinde işaretlemiştir.

Öğretmen görüşme soruları:

Araştırmanın amaçları doğrultusunda 'El Ele Okul Öncesi Eğitime 1,2 ve 3 kitaplarını değerlendirmeye yönelik 2 sorudan oluşan öğretmen görüşme soruları uzman görüşleri sonucunda gerekli düzenlemeler yapılarak araştırmacı tarafından oluşturulmuştur:

1. El Ele Okul Öncesi Eğitime 1,2 ve 3 kitaplarındaki çalışma sayfalarını uygulama sürecini MEB 2013 programında belirlenen **kazanımlara** ulaşmanız açısından nasıl değerlendirirsiniz?
2. El Ele Okul Öncesi Eğitime 1,2 ve 3 kitaplarındaki çalışma sayfalarını uygulama sürecini MEB 2013 programında belirlenen **kavramlara** ulaşmanız açısından nasıl değerlendirirsiniz?

Araştırmacı bu soruları görüşme sırasında sonda sorularıyla desteklemiştir. Araştırmacı tarafından öğretmenlerle yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler ortalama 14 dakika sürmüştür. Görüşmelerde öğretmenlerin sorulara verdikleri cevaplar gizli tutulmak şartıyla izinleri alınarak ses kaydı alınmıştır. Ses kayıtları araştırmacı tarafından yazılı hale getirilmiştir.

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak hazırlanan yazılı görüşme sorularının, kazanım ve kavram değerlendirme formlarının amaca uygunluğunun değerlendirilmesi için 3 uzmanın (Program Geliştirme Uzmanı ve Okul Öncesi Öğretmenleri) değerlendirmelerine başvurulmuş ve formlarının hazır hale getirilmesi için gerekli düzenlemeler yapılmıştır. “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ”

kitaplarındaki her bir çalışma sayfasını incelemek amacıyla hazırlanan değerlendirme formları ise araştırmacı tarafından doldurulmuştur.

Verilerin Toplanması

Araştırmacı “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki çalışma sayfalarını Ocak 2021 – Şubat 2021 tarihleri arasında kendi çalışma ortamında incelemiştir. Kitabın içerisindeki tüm etkinlikler, veri toplama araçları bölümünde belirtilen değerlendirme formlarıyla incelenmiş ve etkinlik sayfalarının karşıladığı maddeler formlar üzerine işaretlenmiştir. Bu kitapları sınıflarında kullanmış Kahramanmaraş ili merkez ilçelerinde görevli 20 okul öncesi öğretmenine Ocak 2021-Şubat 2021 tarihleri arasında görüşmeler yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmacı “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki her bir çalışma sayfasını teker teker inceleyip çalışma sayfasındaki her bir sayfanın hangi kavramla ve her bir sayfanın hangi gelişim alanından kaç kazanımla ilişkili olduğu içerik analiz ile tespit edilmiştir.

Okul öncesi öğretmenlerine uygulanan görüşme formlarından elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir.

İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Bu amaçla toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması, daha sonrada ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temaların saptanması gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Çalışmaya katılan öğretmenler verilerin gizliliği sebebiyle Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19 ve Ö20 şeklinde kodlanmıştır.

3. BULGULAR ve YORUM

“ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” Kitaplarındaki Çalışma Sayfalarının Gelişim Alanlarına Yönelik Kazanımlar Açısından İncelenmesine Yönelik Bulgular

“ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” yer alan toplam 155 çalışma sayfası araştırmanın; “ *El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3* ” eğitim materyallerinin okul öncesi eğitim programındaki kazanımlara yer vermesi ne düzeydedir? Alt problemi açısından, *Kazanım Değerlendirme Formu* kullanılarak incelenmiştir. Değerlendirme formundan elde edilen bilgiler ışığında “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki çalışma sayfalarında gelişim alanlarına yönelik kazanımlara yer verilme durumu Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3” Kitaplarındaki Çalışma Sayfalarında Gelişim Alanlarına Yönelik Kazanımlara Yer Verilme Durumu

Gelişim Alanı	Yer Verilme Durumu	
	n	%
Öz bakım becerileri	-	-
Sosyal-duygusal gelişim	1	0,36
Dil gelişimi	10	3,6
Motor gelişim	75	27
Bilişsel gelişim	185	66,6

Tablo 2’de “El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3” eğitim materyallerinin etkinlik sayfalarında, gelişim alanlarına yönelik kazanımlara yer verilme durumu gösterilmiştir. Buna göre “El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3” kitaplarındaki çalışma sayfalarında; en çok bilişsel gelişim alanı kazanımlara % 66,6 (n=185), motor gelişim alanı kazanımlara % 27 (n=75) yer verilmiştir. En az dil gelişimi alanı kazanımlara % 3,6 (n=10), sosyal ve duygusal gelişim alanı kazanımlara % 0,36 (n=1) yer verilmiştir. Bir diğer ifadeyle, “El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3” kitaplarının içeriğinde yer alan toplam 155 çalışma sayfasında; sosyal ve duygusal gelişim alanı kazanımlarına sadece 1 kez yer verildiği görülmüştür ve öz bakım becerileri alanı kazanımlarına ise hiç yer verilmemiştir. “El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki çalışma sayfalarında ağırlıklı olarak bilişsel gelişim alanına 185 kez ve motor gelişim alanına 76 kez yer verildiği tespit edilmiştir.

Bilişsel Gelişim Alanı Kazanımlarına “El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3” Kitaplarında Yer Verilme Durumuna Yönelik Bulgular

“ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarında yer alan toplam 155 çalışma sayfası araştırmanın; “ *El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3* ” eğitim materyallerinin okul öncesi eğitim programındaki bilişsel gelişim alanı kazanımlara yer vermesi ne düzeydedir? Alt problemi açısından, *Kazanım Değerlendirme Formu* kullanılarak incelenmiştir. Değerlendirme formundan elde edilen bilgiler ışığında “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki çalışma sayfalarında bilişsel gelişim alanına yönelik kazanımlara yer verilme durumu Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3. Bilişsel Gelişim Alanı Kazanımlarına “El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3” Kitaplarında Yer Verilme Durumu

Bilişsel Gelişim Kazanımları	Yer Verilme Durumu	
	n	%
K21: Atatürk’ü tanır.	1	0,5
K17: Neden-sonuç ilişkisi kurar.	1	0,5
K20: Nesnel/sembollerle grafik hazırlar.	1	0,5
K15: Parça-bütün ilişkisini kavrar.	2	1
K18: Zamanla ilgili kavramları açıklar.	2	1
K8: Nesne veya varlıkların özelliklerini karşılaştırır.	5	2,7
K14: Nesnelere örüntü oluşturur.	8	4,3
K12: Geometrik şekilleri tanır.	9	4,8
K16: Nesnelere kullanarak basit toplama çıkarma yapar.	9	4,8
K10: Mekânda konum ile ilgili yönergeleri uygular.	13	7
K7: Nesne veya varlıkların özelliklerine göre gruplar	14	7,5
K5: Nesne veya varlıkları gözlemler.	21	11,3
K6: Nesne veya varlıkları özelliklerine göre eşleştirir.	41	22,1
K4: Nesnelere sayar.	56	30,2
Toplam	185	100

Tablo 3’te bilişsel gelişim alanı kazanımlarına “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki çalışma sayfalarında yer verilme durumu gösterilmiştir. Buna göre “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki çalışma sayfalarında; bilişsel gelişim alanı 4. kazanıma (Nesnelere sayar.) 56 kez (% 30,2), 6. kazanıma (Nesne veya varlıkları özelliklerine göre eşleştirir.) 41 kez (% 22,1) yer verilmiştir. 11. kazanıma (Nesnelere ölçer.) 1 kez (% 0,5) yer verilmiştir. Okul öncesi eğitim programında toplam 21 bilişsel gelişim kazanımından 7 kazanıma (%33) hiç yer verilmemiştir.

Motor Gelişim Alanı Kazanımlarına “El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3” Kitaplarında Yer Verilme Durumuna Yönelik Bulgular

“ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarında yer alan toplam 155 çalışma sayfası araştırmanın; “ *El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3* ” eğitim materyallerinin okul öncesi eğitim programındaki motor gelişim alanı kazanımlara yer vermesi ne düzeydedir? Alt problemi açısından,

Kazanım Değerlendirme Formu kullanılarak incelenmiştir. Değerlendirme formundan elde edilen bilgiler ışığında “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki çalışma sayfalarında motor gelişim alanına yönelik kazanımlara yer verilme durumu Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. Motor Gelişim Alanı Kazanımlarına “El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” Kitaplarında Yer Verilme Durumu

Motor Gelişim Kazanımları	Yer Verilme Durumu	
	n	%
K4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.	75	100
Toplam	75	100

Tablo 4’te motor gelişim alanı kazanım ve göstergelerine “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki çalışma sayfalarında yer alma durumu verilmiştir. Buna göre “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki çalışma sayfalarında; motor gelişim alanı 4. kazanıma (Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.) 75 kez yer verilmiştir. Motor gelişim alanında kazanımların 4’üne (%80’i) hiç yer verilmemiştir.

Dil Gelişim Alanı Kazanımlarına “El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3” Kitaplarında Yer Verilme Durumuna Yönelik Bulgular

“ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarında yer alan toplam 155 çalışma sayfası araştırmanın; “ *El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” eğitim materyallerinin okul öncesi eğitim programındaki dil gelişimi alanı kazanımlara yer vermesi ne düzeydedir?* Alt problemi açısından, *Kazanım Değerlendirme Formu* kullanılarak incelenmiştir. Değerlendirme formundan elde edilen bilgiler ışığında “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki çalışma sayfalarında dil gelişimi alanına yönelik kazanımlara yer verilme durumu Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5. Dil Gelişim Alanı Kazanımlarına “El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3” Kitaplarında Yer Verilme Durumu

Dil Gelişimi Kazanımları	Yer Verilme Durumu	
	n	%
K1: Sesleri ayırt eder.	2	20
K5: Dili iletişim alanıyla ilgili kullanır.	3	30
K10: Görsel materyalleri okur.	5	50
Toplam	10	100

Tablo 5'te dil gelişimi alanı kazanım ve “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki çalışma sayfalarında yer verilme durumu verilmiştir. Buna göre “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki çalışma sayfalarında; dil gelişimi alanı 10. kazanıma (Görsel materyalleri okur.) 5 kez (% 50), 5.kazanıma (Dili iletişim alanıyla ilgili kullanır.) 3 kez (% 30), 1.kazanım (Sesleri ayırt eder.) 2 kez (% 20) yer verilmiştir. Dil gelişim alanında kazanımların 9'una (%75'ine) hiç yer verilmemiştir.

Sosyal Duygusal Gelişim Alanı Kazanımlarına “El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3” Kitaplarında Yer Verilme Durumuna Yönelik Bulgular

“ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarında yer alan toplam 155 çalışma sayfası araştırmanın; “ *El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3* ” eğitim materyallerinin okul öncesi eğitim programındaki sosyal duygusal gelişim alanı kazanımlara yer vermesi ne düzeydedir? Alt problemi açısından, *Kazanım Değerlendirme Formu* kullanılarak incelenmiştir. Değerlendirme formundan elde edilen bilgiler ışığında “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki çalışma sayfalarında sosyal duygusal gelişim alanına yönelik kazanımlara yer verilme durumu Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Sosyal Duygusal Gelişim Alanı Kazanımlarına “El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3” Kitaplarında Yer Verilme Durumu

Sosyal duygusal gelişim kazanımları	Yer Verilme Durumu	
	n	%
K4: Bir olay veya durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar.	1	100
Toplam	1	100

Tablo 6'da sosyal duygusal gelişim alanı kazanım ve göstergelerine “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki çalışma sayfalarında yer verilme durumu verilmiştir. Buna göre “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki çalışma sayfalarında; motor gelişim alanı 4. kazanıma (Bir olay veya durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar.) 1 kez (% 100) yer verilmiştir. Sosyal duygusal gelişim alanında kazanımların 16'sına (% 93'üne) hiç yer verilmemiştir.

Araştırmaya Katılan Okul Öncesi Öğretmenlerinin “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” Kitaplarındaki Çalışma Sayfalarını Kazanımlara Ulaşma Süreci Açısından Değerlendirmeleri

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin, “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki çalışma sayfalarını Kazanımlara Ulaşma Açısından Değerlendirmesi boyutunda 2 tane alt tema oluşmuştur.

1.Kazanımlara yer vermede yetersizlik alt teması: Öğretmen görüşleri incelendiğinde 20 öğretmenden 15'inin kitapları bilişsel gelişim alanında iyi bulunduğu, diğer gelişim alanlarında yetersiz bulunduğu görülmektedir. Bu alt temayı oluşturan öğretmen ifadeleri aşağıda verilmiştir.

Ö19: *‘‘Kitap güzel hazırlanmış ama yeterli değil. Kazanımlar açısından da öyle. Mesela değerler eğitimi, beslenme, genel kültürümüz gibi konularda eksik olduğunu düşünüyorum. Yeterli gelmediğini düşünüyorum. Belirli günler ve haftalar kısmı yok. Kendi becerilerini geliştireceği etkinlikler de yok yani kazanımlara ulaşma konusuna yeterli değil’’*

Ö5: *‘‘Kitap daha çok dolu dolu bir kitap değil. Ben başka kaynaktan kullandığım için daha önce de söylediğim gibi köy okullarındaki çocuklarda düşünülüp fırsat eşitliği için yapılmış kitap. Orta seviyede kalıyor. Nasıl söylesem etkinliklerin ilk baş seviyesinde kalıyor. Yani destekleyici ama tek düze’’*

2.Kitabı kazanımlara ulaşmada yeterli bulma alt teması: Görüşme formlarından elde edilen verilere bakıldığında öğretmenlerin kitabı kazanımlara ulaşma açısından, çocuk seviyesine uygun ve etkin buldukları (n=5) sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu alt temaları destekleyen öğretmen ifadeleri şöyledir.

Ö3: *‘‘Kazanımlara uygun yapılmış, kendi içinde basitten karmaya gidiyor, somuttan soyuta gidiyor, bir birini izliyor. Karma yapılmış o yüzden güzel. Her yaş grubunu geliştirdiğini de düşünüyorum’’*

Kavramlara ‘‘ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ’’ Kitaplarında Yer Verilmesi Durumuna Yönelik Bulgular

‘‘ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ’’ kitaplarında yer alan toplam 155 çalışma sayfası araştırmannın; *‘‘ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ’’ eğitim materyallerinin okul öncesi eğitim programındaki kavramlara yer vermesi ne düzeydedir? Alt problemi açısından, Kavram Değerlendirme Formu kullanılarak incelenmiştir. Değerlendirme formundan elde edilen bilgiler ışığında ‘‘ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ’’ kitaplarındaki çalışma sayfalarında kavramlara yer verilme durumu Tablo 7’de gösterilmiştir.*

Tablo 7. ‘‘ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ’’ Kitaplarındaki Çalışma Sayfalarında Kavramlara Yer Verilme Durumu

Kavram kategorisi	Yer verilme durumu	
	n	%
Duyu	1	0,6
Duygu	1	0,6

Zaman	1	0,6
Boyut	5	3,2
Miktar	10	6,4
Zıt	22	14
Geometrik şekil	14	8,9
Yön/Mekân da konum	20	12,8
Renk	22	14
Sayı sayma	59	37,7
Toplam	115	100

Tablo 7’de “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki çalışma sayfalarında MEB 2013 OÖEP’de belirlenen kavramlara yer verilme durumu verilmiştir. Buna göre “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki çalışma sayfalarında; kavramlara sayı sayma kategorisinde % 37,7 (n=59) yer verilmiştir. Ayrıca zaman kategorisindeki kavramlara % 0,6 (n=1) düzeyinde yer verilmiştir. Duygu kategorisindeki kavramlara ise “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki toplam 155 çalışma sayfasının sivri-küt dışında hiçbir kavrama yer verilmemiştir. El Ele kitap serisinde yer verilmeyen kavramlar şöyledir: geometrik şekil (kenar, köşe), miktar (para), yön/mekânda konum (iç-dış), zıt (hareketli-hareketsiz, karanlık-aydınlık, aç-tok, düz-eğri, güzel-çirkin, şişman-zayıf, güzel-çirkin, derin-sığ), zaman (sabah-öğle-akşam, dün-bugün-yarın).

Araştırmaya Katılan Okul Öncesi Öğretmenlerinin “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” Kitaplarındaki Çalışma Sayfalarını Kavramlara Ulaşma Süreci Açısından Değerlendirmeleri

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin, “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki çalışma sayfalarını Kavramlara Ulaşma Açısından Değerlendirmesi sonucunda 2 tane alt tema oluşmuştur. Bu alt temaları destekleyen öğretmen ifadeleri şöyledir:

1.Kavramlara yer vermede yetersizlik alt teması: Öğretmenlerin çoğunluğu (n=14) kavramlara ulaşmada kitabı yeterli görseler de az sayıda öğretmen (n=6) kavramların düzeyini ve kavramların veriliş şeklini yeterli bulduklarını belirtmiştir.

Ö12: “Şimdi şöyle bizim bulunduğumuz çevreye göre uygun buluyorum. Diyelim ki Ankara’nın merkezindeki bir okuldaki çocuğun seviyesinin altında kalabilir. El ele kitaplarının bölgelere göre mi diyeyim artık okulların bulunduğu çevre biraz daha geliştirilmesi ona göre düzenlenmesi gerek diye düşünüyorum”

2.Kitabı kavramlara ulaşmada yeterli bulma alt teması: Görüşme sorularından alınan yanıtlar incelendiğinde öğretmenlerin çoğunluğu (n=16) kitabı kavramlar açısından yeterli bulduğu görülmektedir. Bu alt temaları destekleyen öğretmen ifadeleri şöyledir:

Ö4: *“Kavramlar açısından gayet başarılı. Tüm kavramlara yer veriyor. Kavramları pekiştirmek için verdikleri etkinlikler de dâhil. Görseller filan açıcı. Örnek verecek olursak büyük-küçük kavramını veriyor. Bir taraftan Gaziantep baklavasını koyuyor. Gördüğüm kadarıyla kültürel alanda başarılı”*

4.TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Tartışma

Bu çalışma, “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitapları serisinde MEB 2013 OÖEP belirlenen kavram ve kazanımlara ne kadar yer verildiğini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

“ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” Kitaplarının MEB OÖEP Kazanımlarını Karşılama Düzeyi Alt Problemine Yönelik Tartışma ve Sonuçlar

MEB 2013 OÖEP kazanımlar açısından incelendiğinde toplam 63 kazanımın olduğu görülmektedir. Bu kazanımların gelişim alanlarına göre dağılımına bakıldığında, bilişsel gelişim alanı için 21 kazanım ile (% 33) oranında en fazla yer verilen kazanım alanıdır. Sosyal ve duygusal gelişim alanı için 17 kazanım ile (% 26), dil gelişimi alanı için 12 kazanım ile (% 19) oranında yer verilmiştir. En az yer verilen gelişim alanları ise öz bakım becerileri alanı 8 kazanım (% 12) ve motor gelişim alanı 5 kazanım (% 7) şeklindedir (MEB OÖEP, 2013).

“ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki çalışma sayfalarında; dil gelişimi alanı kazanımlara % 3,6 (n=10), bilişsel gelişim alanı kazanımlara % 66,6 (n=185), motor gelişim alanı kazanımlara % 27 (n=75), sosyal ve duygusal gelişim alanı kazanımlara % 0,36 (n=1) oranında yer verilmiştir. Öz bakım becerileri alanı kazanımlara hiç yer verilmediği tespit edilmiştir.

Kitaplarda kazanımların dağılımına bakıldığında bilişsel alanda kazanımların en fazla olduğu görülmektedir. Motor gelişim alanında orta düzeyde kazanım sayısı olduğu söylenebilir. Dil gelişimi alanında çok düşük seviyede kazanım sayısına yer verildiği görülmektedir. Sosyal duygusal alanda ve öz bakım becerileri alanında kazanımların olmaması önemli eksiklik olarak göze çarpmaktadır. Çünkü sosyal ve duygusal gelişim alanı, bilişsel gelişim alanından sonra MEB 2013 OÖEP kazanımları içinde en çok yer verilen ikinci gelişim alanıdır (MEB OÖEP, 2013). MEB 2013 OÖEP içinde bilişsel gelişime yönelik kazanımların yoğunluğu ile El Ele Okul Öncesi Eğitime kitaplarındaki kazanımların yoğunluğunun benzer olduğu görülmektedir. Bu durum okul öncesi dönem çocukları için hazırlanan

El Ele Okul Öncesi Eğitime kitaplarının çocuk edebiyatı kitabı türlerinden olan kavram kitabı olması şeklinde açıklanabilir.

El Ele kitapları serisinde bilişsel gelişim alanında çok sayıda kazanım bulunmasına rağmen her kazanımına yeterli oranda yer verilmediği görülmektedir. Örneğin; Buna göre “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki çalışma sayfalarında; bilişsel gelişim alanı 4. kazanıma (Nesneleri sayar.) 56 kez (% 30,2), 6. kazanıma (Nesne veya varlıkları özelliklerine göre eşleştirir.) 41 kez (% 22,1) yer verilmiştir. Ancak 19. kazanım (Problem durumlarına çözüm üretir.), 21.kazanım (Atatürk’ü tanır ve Türk toplumu için önemini açıklar.) kazanımlarına 1 kez yer verilmiştir. Bu durum; El Ele kitaplarını hazırlayan komisyonun MEB 2013 OÖEP’de belirlenen kazanımlardan bilişsel alanı öncelikli ihtiyaç olarak gördükleri şeklinde açıklanabilir. Benzer bir sonuca, Alak (2016) tarafından yapılan çalışmada rastlanılmıştır. Yapılan çalışmada, Pamuk Şekerim I-II kitapları MEB 2013 okul öncesi eğitim programına uygunluğu açısından incelenmiştir. Araştırma sonucunda Pamuk Şekerim I-II kitaplarındaki çalışma sayfaları bilişsel gelişim alanı (% 32,67) ve motor gelişim alanı (% 29,03) üzerine yoğunlaşmıştır.

Kazanımların gelişim alanlarına göre dağılımının yetersiz olduğu konusunda benzer bir sonuçla Veziroğlu (2009) tarafından hikâye türündeki 250 resimli çocuk kitabı MEB 2006 Okul Öncesi Eğitim Programı’nda, 36-72 aylık çocukların eğitimi için belirlenen amaç ve kazanımlar açısından incelendiği çalışmada karşılaşılmıştır. Araştırma sonucunda, incelenen 250 resimli çocuk kitabının gelişim alanlarına göre MEB programındaki belirtilen kazanımları karşılama düzeyi düşük bulunmuştur.

“ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki çalışma sayfalarının gelişim alanlarına bu şekilde dağılım göstermesi, öğretmenlerin, ailelerin ve kitabı hazırlayan ekibinin okul öncesi eğitime yönelik beklenti ve algılarıyla açıklanabilir. Yapılan araştırma sonucu, okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin kitapları kullanırken bilişsel gelişim alanına yönelik etkinliklere odaklandıklarını ortaya koymuştur (Tuğluk, Kök, Koçyiğit, Kaya & Gençdoğan, 2008). Benzer bir sonuca, Alak (2016) tarafından yapılan çalışmada rastlanılmıştır.

Çocukların dil gelişimine kitapların önemli ölçüde katkı sağladığı araştırmacılar tarafından ortaya konmuştur. Çocuklar kitaplar sayesinde dinlemeyi öğrenir, yeni sözcükler edinir, dikkatini toplamayı öğrenir ve başkalarıyla fikir alışverişinde bulunarak iletişim kurma becerilerini geliştirirken, çocuğun hayal gücü genişler (Alpöge, 2011; Temizkan 2011; Kara 2012). Bu bağlamda “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki çalışma sayfalarında; dil gelişimi alanı kazanımlara % 3,6 (n=10) bu kadar az yer verilmesi MEB 2013 OÖEP’de dil gelişimi alanına ait 12 kazanımı karşılama düzeyi açısından büyük eksiklik olarak değerlendirilebilir.

MEB 2013 OÖEP’de, öz bakım becerilerine ait 8 kazanım bulunmasına rağmen “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki çalışma sayfalarında; öz bakım becerileri alanına ait kazanım bulunmaması dikkat çeken bir sonuçtur. Bu durum kitap sayısından kaynaklanabilir. Öz bakım becerilerinin günlük yaşam deneyimleriyle daha kolay öğretilbileceği 3 adet kitap ve birçok kazanımın varlığı düşünüldüğünde kitaplarda öncelik verilmemiş olabilir. Ancak literatürde çocuklara öz bakım becerileri gelişimini destekleyecek kitapların yer aldığı görülmektedir. Erdal (2008) tarafından yapılan araştırmada, çocuklara öz bakım becerileri alanında destek olabilecek dış fırçalama, el yıkama, banyo yapma, çevre temizliği ve genel olarak temizlik kurallarının yer aldığı kitapların bulunduğu tespit edilmiştir.

“ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” Kitaplarının MEB OÖEP Kavramları Karşılama Düzeyi Alt Problemine Yönelik Tartışma ve Sonuçlar

“ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki çalışma sayfalarında; sayı sayma kategorisindeki kavramlara % 37,7 (n=59), renk kategorisindeki kavramlara % 14 (n=22), zıt kategorisindeki kavramlara % 14 (n=22) orta düzeyde yer verilmiştir. Geometrik şekil kategorisindeki kavramlara % 8,9 (n=14), yön mekân kategorisindeki kavramlara % 12,8(n=20), boyut kategorisindeki kavramlara % 3,2 (n=5), duygu kategorisindeki kavramlara % 0,6 (n=1), duyu kategorisindeki kavramlara % 0,6 (n=1) ve zaman kategorisindeki kavramlara % 0,6 (n=1) düşük düzeyde yer verilmiştir. Bu bağlamda “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki çalışma sayfalarının, MEB 2013 OÖEP kavramlarını duyu ve duygu kavramı kategorisi dışında büyük ölçüde desteklediği anlamına gelebilir.

Benzer bir araştırmada, Alak (2016) tarafından yapılan çalışmada farklı sonuca rastlanılmıştır. Yapılan araştırmada, Pamuk Şekerim I-II kitapları MEB 2013 okul öncesi eğitim programına uygunluğu açısından incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; boyut, duyu, miktar ve zaman kavramları kategorisindeki kavramlara düşük oranında yer verildiği görülmektedir. Bu farklılığın sebebi Pamuk Şekerim I-II kitapları MEB tarafından hazırlanan ilk kitap olması olabilir. Aynı çalışmada (Alak, 2016) duygu kategorisindeki kavramlara Pamuk Şekerim kitaplarında yer verilmediği sonucu bulunmuştur. Duygu kavramı kategorisindeki bu durum iki çalışmada önemli eksiklik olarak belirtilebilir.

Resimli çocuk kitaplarında sadece sayı, renk, geometrik şekil gibi kavramların öğretilbileceği düşünülmemelidir. Görgül (2020) tarafından resimli çocuk kitaplarının felsefi kavramlar bakımından incelendiği çalışma sonuçlarına göre kitaplarda sevgi, paylaşma, empati, özür dileme, özgüven gibi kavramlar işlenmiştir. (Küçük, 2019) tarafından çocuk kitaplarının temel değerler bakımından incelendiği çalışmada ise sabır, hoşgörü, vatan sevgisi gibi kavramlar tespit edilmiştir. El Ele Okul

Öncesi Eğitime kitaplarında bu gibi değerlere yer verilmemiştir. Bu durum kitapların karma yaş grubu çocuklara dağıtılması, kitap sayısı ve yazarlar tarafından sadece kavram kitabının temel düzeyde hazırlanması ile açıklanabilir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonucunda;

1) “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarının MEB 2013 OÖEP kazanımlarını karşılama noktasında yeterli düzeyde olmadığı tespit edilmiştir.

2) “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarının MEB 2013 OÖEP kavramlara ulaşma açısından yeterli düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Bu sebeple “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarının iyileştirilmesine yönelik öneriler sunulmaktadır.

- “ El Ele Okul Öncesi Eğitime 1, 2, 3 ” kitaplarındaki çalışma sayfaları MEB 2013 OÖEP’de yer alan kazanımlarla paralellik gösterecek şekilde tüm gelişim alanlarına yer verecek şekilde hazırlanabilir. Ayrıca kitaplarda kazanımlara yer verilirken dil gelişimi, bilişsel gelişim, motor gelişim, sosyal ve duygusal gelişim, öz bakım becerileri alanlarında tüm kazanımlara dengeli bir şekilde yer verilmesine özen gösterilebilir.
- Dil gelişimi alanında; ses farkındalığı ve sözcük dağarcığı geliştirme kazanımlarıyla ilgili etkinlik sayfaları eklenerek kitaplarda MEB 2013 OÖEP’ni karşılama düzeyi artırılabilir.
- Öz bakım becerileri alanında; diş fırçalama, kişisel temizlik (el yıkama, banyo yapma) ve çevre temizliği gibi kazanımlarla ilişkili etkinlik sayfaları eklenerek kitaplarda MEB 2013 OÖEP’ni karşılama düzeyi artırılabilir.
- Sosyal duygusal gelişim alanında çocuğun kendisine ait, ailesine ait özellikleri tanınması ve farklı kültürel özellikleri açıklaması ile ilgili kazanımları destekleyebilecek etkinlik sayfaları eklenerek kitaplarda MEB 2013 OÖEP’ni karşılama düzeyi artırılabilir.

Etik Kurul Kararı

Bu araştırma İnönü Üniversitesi Etik Kurul’unun 11.02.2021 tarihli ve E.14959 sayılı kararı ile uygun bulunmuştur.

5. KAYNAKÇA

- Akyol, T. (2012). Resimli Çocuk Kitaplarında Yer Alan Değerlerin İncelenmesi . *Yüksek Lisans Tezi* . Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü .Ankara.
- Alak, S. A., & Alabay, E. (2017). Pamuk Şekerim I-II Kitaplarının MEB Okul Öncesi Eğitim Programı (2013) Açısından Değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(6), 2229-2244.
- Alpöge, G. (2011). Okul Öncesinde Değer Eğitimi. İstanbul: Bilgi Yayınevi.
- Çatalcalı, A. (. (2004). Okul Öncesi Dönem Çocuk Hikaye Kitaplarında Yer alan Stereoptipler ve İnşa Edilen Kimlikler . G. H. Güler. içinde, *Omep dünya konsey toplantısı ve konferansı bildiri kitabı*. İstanbul: Ya-Pa Yayıncılık.
- Eliason, C., & Jenkins, L. (2003). A Practical Guide To Early Childhood Curriculum . New Jersey: Merrill Prentice Hall.
- Erdal, K. (2008). Çocuk Edebiyatı ve Çocuk Kitapları. Ankara: Milli Eğitim .
- Erden, Y. T. (2019). Resimli Çocuk Kitaplarındaki Toplumsal Cinsiyet Olgusunun İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.Aydın.
- Esra, G., Sarioğlu, G., I, Ö., & V., K. (2020). El Ele Okul Öncesi Eğitime 2. İstanbul: Devlet Kitapları.
- Giral, E., Sarioğlu, G., Öztürk, I., & Kavacık, V. (2019). El Ele Okul Öncesi Eğitime 1. Ankara : Devlet Kitapları.
- Görgün, E. (2020). Resimli Çocuk Kitaplarının Felsefi Kavramlar Bakımından İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Gazi Üniversitesi. Ankara
- Kepekci, Y., & Taşkın, P. (2018). Çok Satılan Edebiyatı Kitaplarında Çocuk Hakları Üzerine Bir Çözümleme. Y. Kepekci, & P. Taşkın içinde, *Prof. Dr. Emine AKYÜZ'e Armağan Akademisyenlikte 50 Yıl İçinde* (s. 90-103). Ankara: Pegem-A.
- Körükçü, I. Ö., Acun, N., & Aral, N. (2016). Schwarts'ın Modeline Göre 3-6 Yaş Resimli Çocuk Kitaplarında Değerlerin İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 133-151.
- Küçük, S. (2019). Çocuk Kitaplarının Temel Değerler Bakımından İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara
- Meb. (2017, Eylül 17). *Ana sayfa: Haberler*. meb.gov.tr: <https://www.meb.gov.tr/okul-oncesi-egitime-iliskin-hedefler/haber/14508/tr> adresinden alındı
- Milli Eğitim Bakanlığı (2013). Okul Öncesi Eğitim Programı, Ankara.
- Stewart, C. J., & Cash, W. B. (1985). Interviewing: Principles and practices . Dubuque, IA: Wm. C. C. Brown Pub.
- Tanju, E. H. (2010). Çocuklarda Kitap Okuma Alışkanlığına Genel Bir Bakış. *Aile ve Toplum Dergisi*, 6(22), 30-39.

- Taşcı, E. (2019). 0-36 Ay Çocuklara Yönelik Resimli Çocuk Kitaplarının Bir Analizi. *Yüksek Lisans Tezi*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Tuğluk, İ. H., Kök, M., Koçyiğit, S., Kaya, H. İ., & Gençdoğan, B. (2008). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okuma-yazma Etkinliklerini Uygulamaya İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (17), 72-81.
- Veziroğlu, M. (2009). Resimli Çocuk Kitaplarının MEB Okul Öncesi Eğitim Programı'ndaki Kazanımlara Uygunluğunun İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi. Ankara.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2003). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin yayıncılık.

Extended Abstract

When the entire course of life is considered, early childhood is one of the most critical periods, in which environmental stimuli substantially effect the foundation and shaping of personality, acquisition and development of basic skills and habits. The individuals who contribute to the development and advancement of the society are the ones who has acquired the habit of reading books. Samples of child literature, which have a significant and large place in educational activities, form the basis of the acquisition of this habit. Introducing pre-school children to the activities which make them take pleasure reading is highly important. In this regard, it is vastly important to prepare these books by taking into consideration the effects of the characters, main theme, the topic, and the message they give on the children's development. In this study, the extent to which the books "Hands in hands toward pre-school education 1, 2, 3" which are delivered to schools free of charge as educational materials support Ministry of National Education (MEB) 2013 OÖEP has been investigated. The study aims at determining the level at which MEB 2013 OÖEP covers the objectives and concepts, which are defined for children's education. In the study, case study design, which is one of the qualitative research designs, was adopted. The data was obtained through document analysis and interview questions, which are also qualitative techniques. "Objective and Indicator Evaluation Form" and "Teacher Interview Form", which were used as data collection materials in the study, were prepared by the researcher after consulting with experts. Between January 2021 – February 2021, interview forms were applied to 20 pre-school teachers who used these books in their classes and were employed in the central district of the city of Kahramanmaraş. These teachers were chosen in accordance with the sampling methods of appropriate and convenient sampling. According to the results of the study's document analysis, "Hands in hands toward pre-school education 1, 2, 3" books' adequacy for satisfying MEB 2013 OÖEP's objectives has been determined to be (66%) for cognitive area. A similarity between the density of objectives towards cognitive development in MEB 2013 OÖEP and "Hands in hands toward pre-school education 1, 2, 3" books has been observed. According to the results, in the books, motor development area, language development area, social and affective development was included insufficiently as 27%, 3.6%, 0.36%, respectively. This distribution can be explained by the expectations and perceptions towards pre-school education among teachers, parents, and the team who prepare the books. In the worksheets of the "Hands in hands toward pre-school education 1, 2, 3" books, the concepts in counting category were included 37.7% (n= 59); concepts in colours category were included 14% (n=22); concepts in opposites category were included 8.9% (n=14) at intermediate levels. Concepts in geometric shapes category were included 8.9% (n= 14); concepts in spatial category 12.8% (n= 20); concepts in dimensions category were included 3.2% (n= 5); concepts in affections category were included 0.6% (n= 1); concepts in senses category were included 0.6% (n= 1); and concepts in time category were included 0.6% (n= 1) in low levels. In this regard, worksheets in "Hands in hands toward pre-school education 1, 2, 3" books might be said to support MEB 2013 OÖEP concepts on a large scale, except for sense and affection categories. Results of teacher's opinion reports (n= 15) aligns with document analysis largely in terms of inclusion of concepts and objectives. Worksheets "Hands in hands toward pre-school education 1, 2, 3" books should be prepared in parallel with the objectives of MEB 2013 OÖEP by including all the areas of development in future editions. Furthermore, all the objectives in the areas of language development, cognitive development, motor development, social and emotional development, self-care competencies should be included in a balanced way. Children's picture books should not be considered as being

only able to teach concepts like numbers, colours, and geometric shapes. The books can also include concepts like love, sharing, empathy, apologizing, self-confidence, patience, tolerance, and patriotism.